

Metafyzika (a filosofie)

Heidegger začíná první oddílek svého textu „Konec filosofie a úkol myšlení“ větou takřka holou: „Filosofie je metafyzika.“ To však znamená jednak, že jde o konec metafyziky, jednak, že filosofie, která by se osvobodila od metafyziky resp. která by metafyziku překonala, by už nemohla být považována za filosofii. Zdá se tedy, jako by bylo možno pokračovat v myšlení také za těch zvláštních okolností, kdy končí metafyzika, a je-li filosofie totéž co metafyzika, tudíž kdy končí filosofie. Heidegger tedy soustřeďuje svou pozornost na úkol myšlení v situaci, kdy končí jak metafyzika, tak filosofie. Tu se však musíme tázat, jak je možno myslit poté, co je konec nejen s metafyzikou, ale také vůbec s filosofií, aniž bychom se vrátili do doby před vznikem (resp. vynálezem) filosofie. Je možno se vrátit k myšlení předpojmovému? Je možno se znovu učit myšlení nepojmovému (např. od umělců, kteří pracují a tedy myslí málo a jen okrajově „jazykově“) a potlačit pojmovost? Je možno odložit pojmovost jako takovou – anebo je zapotřebí pojmovost sice zachovat, ale pronikavě proměnit, aby nebyla tak těsně (eventuelně vůbec) spjata s metafyzikou? – Jak je vidět, nejde vůbec ani především o pouhou otázku terminologie, tj. co budeme označovat jako filosofii a co jako metafyziku, nýbrž jde o velice závažné otázky věčné.

(Písek, 030624-1.)